

**UCHWAŁA NR XXI/95/17
RADY GMINY KOBYLIN-BORZYMY**

z dnia 22 marca 2017 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Kobylin-Borzymy na lata
2017 – 2020.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (j.t. Dz.U.2016r. poz. 446, poz. 1579, poz. 1948) oraz art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t. Dz.U.2016r., poz.575, poz.1198, poz.1583, poz.1860) Rada Gminy Kobylin-Borzymy uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Kobylin-Borzymy na lata 2017 – 2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kobylin-Borzymy.

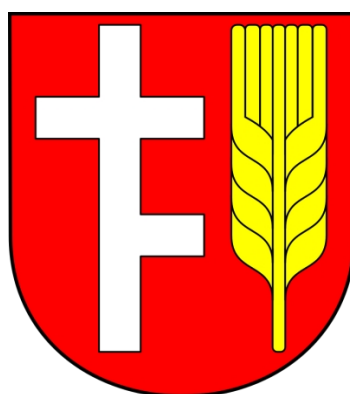
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Krzysztof Targoński

Załącznik do Uchwały Nr XXI/95/17
Rady Gminy Kobylin-Borzymy
z dnia 22 marca 2017 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE KOBYLIN-BORZYM NA LATA 2017-2020

Kobylin-Borzymy, marzec 2017 rok

Spis treści	Strona
Rozdział I. Wiadomości ogólne	3
1. Wprowadzenie	3
2. Uwarunkowania prawne realizacji programu	3
3. Diagnoza sytuacji rodzin w gminie Kobylin-Borzemy	4
4. Zasoby gminy	7
Rozdział II. Cele, założenia i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny	8
1. Cele Programu	8
2. Założenia Programu	8
3. Zadania Programu	9
4. Odbiorcy Programu	10
5. Przewidywane efekty realizacji Programu	10
6. Realizatorzy Programu	10
7. Źródła finansowania	10
8. Monitoring i ewaluacja	11

Rozdział I. Wiadomości ogólne

1. Wprowadzenie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Kobylin-Borzymy na lata 2017-2020 jest strategicznym dokumentem Gminy opracowanym, w celu realizowania przez wspólnotę samorządową konstytucyjnej zasady udzielenia szczególnej pomocy rodzinie i dziecku.

Podstawową zasadą Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jest ochrona prawna rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych. Rodzina to podstawowa komórka społeczna składająca się z rodziców i dzieci. Zapewnia ciągłość biologiczną społeczeństwa i przekazuje dziedzictwo kulturowe następnym pokoleniom. Stanowi ona pierwsze naturalne i podstawowe środowisko wychowawcze z którym styka się dziecko. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża jednak szereg czynników, wśród których istotny wpływ mają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną. Rodzina dotknięta nimi bez pomocy z zewnątrz często nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci, rozwiązywać swoich problemów i wyjść z sytuacji kryzysowych.

Podmiotem realizującym ten cel na poziomie gminy Kobylin-Borzymy jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobylinie - Borzymach. Realizowane w ramach niniejszego Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu umożliwienia mu powrotu do tej rodziny. Pomoc powinna koncentrować się na wspomaganie osób i rodzin wymagających wsparcia w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej, a także wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do pełnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

2. Uwarunkowania prawne realizacji programu

Zadania przyjęte do realizacji, w ramach niniejszego Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (j.t. Dz. U. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.);
- Konwencję o prawach dziecka;
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t. Dz. U. z 2016 r., poz. 575 ze zm);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390);
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (j.t. Dz. U. z 2016 r., poz. 487 ze zm);

- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (j.t. Dz. U. z 2016 r., poz. 930 ze zm.)

Podmiotem realizującym program na poziomie gminy jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobylinie-Borzymach. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2020 wyznacza priorytety i cele do realizacji oraz wskazuje na przebieg procesu monitorowania programu.

3. Diagnoza sytuacji rodzin w Gminie Kobylin-Borzymy

Kobylin-Borzymy – gmina w województwie podlaskim, leżąca około 40 km na zachód od centrum Białegostoku. Siedziba wiejskiej gminy Kobylin-Borzymy.

Gmina Kobylin-Borzymy składa się z 40 sołectw. Na terenie gminy Kobylin-Borzymy znajduje się: 3 szkoły podstawowe, 1 gimnazjum, 2 punkty przedszkolne, 2 oddziały przedszkolne oraz zespół wychowania przedszkolnego.

Tabela 1 Liczba ludności gminy Kobylin-Borzymy z wyszczególnieniem podziału na płeć mieszkańców gminy.

LUDNOŚĆ	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
	spadek	spadek	spadek
2015	3423	1673	1750
2014	3471	1701	1770
2013	3505	1720	1785

Zródło: Opracowano na podstawie danych USC Kobylin-Borzymy

Gminę Kobylin-Borzymy według stanu na dzień 31.12.2016 rok **zamieszkiwało 3 416** mieszkańców. Z danych wynika, że liczba mieszkańców gminy Kobylin-Borzymy systematycznie maleje.

Diagnoza lokalna dotycząca funkcjonalności rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych została dokonana w oparciu o dane z Ośrodka Pomocy Społecznej. Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Kobylinie-Borzymach. System pomocy społecznej w 2015 roku obejmował wsparciem 127 rodzin, w których przebywało 543 osób. Gminę Kobylin-Borzymy według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku zamieszkiwało 3 416 osób.

Z dokonanej analizy wynika, że 3,71 % ogółem mieszkańców miasta zostało objętych pomocą społeczną.

Tabela nr 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2013-2015.

Rok	Liczba rodzin ogółem	Rodziny z dziećmi ogółem	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci i więcej
2013	116	21	4	4	8	2	3
2014	135	30	5	8	9	5	3
2015	127	29	5	7	11	4	1

Źródło: dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Kobylinie-Borzymach

Z przedstawionej tabeli wynika, że w porównaniu do roku 2014 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej maleje.

Realizując zadania określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobylinie-Borzymach nie zatrudniał asystentów rodziny.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że w okresie od stycznia do grudnia 2015 r. udzielono wsparcia rodzinom w związku z występującymi problemami:

Tabela nr 2. Powody przyznania pomocy finansowej i w naturze w 2015 roku.

Powód trudnej sytuacji życiowej		
	ogółem	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	48	201
Sieroctwo	1	3
Bezdomność	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	25	158
Bezrobocie	17	50
Niepełnosprawność	17	54
Długotrwała lub ciężka choroba	7	19
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	10	53
w tym: rodziny niepełne	3	10
rodziny wielodzietne	3	25
Przemoc w rodzinie	0	0
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0
Alkoholizm	2	5
Narkomania	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0
Zdarzenie losowe	0	0
Kłęska żywiołowa	0	0

Źródło. Sprawozdanie roczne OPS, stan na 31.12.2015

W 2015 roku głównym powodem przyznawania świadczeń było ubóstwo. Kolejnymi najczęściej występującymi powodami udzielania pomocy była potrzeba ochrony macierzyństwa, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Wśród osób ubiegających się o wsparcie w ramach ustawy o pomocy społecznej ubóstwo pozostaje jednym z głównych powodów. Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych zdiagnozowano na 5 miejscu, w 10 środowiskach (osób w rodzinie 53).

Pod opieką Ośrodka Pomocy Społecznej w Kobylinie-Borzymach (stan na dzień 30.06.2016r.) znajduje się 86 rodzin (osób w rodzinie 346). Przyczyny tych trudności wynikają z niskich kompetencji wychowawczych, oraz pogorszeniu statusu rodziny, w tym bezrobocia. Przy zapewnieniu wsparcia pomocy pracownika socjalnego, i pomocy z innych instytucji w znacznym stopniu daje szansę na pozostawienie dziecka w rodzinie biologicznej.

W sytuacji, gdy rodzice znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej i nie są w stanie sami wypełniać należycie funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci o potrzebie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej decyduje Sąd Rodzinny. Natomiast Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wykonuje postanowienia Sądu, zapewniając opiekę, a gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka ponosi odpowiednio wydatki:

1. 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
2. 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
3. 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem (wg stanu na dzień 31.12.2015 r.) wynika, że z terenu gminy Kobylin-Borzymy 2 dzieci przebywało w zawodowych rodzinach zastępczych, natomiast z terenu gminy Kobylin-Borzymy nie było dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

4. Zasoby gminy

Program wspierania rodziny na lata 2017-2020 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Działania na rzecz dziecka i rodziny realizują instytucje opisane w poniższej tabeli.

Tabela nr 3. Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny w Gminie Kobylin-Borzymy:

1. Urząd Gminy: ul. Główna 11, 18-204 Kobylin-Borzymy	Dowozy dzieci niepełnosprawnych, przyznawanie i wypłacanie stypendiów, Karta Dużej Rodziny, poradnictwo prawne.
2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobylinie-Borzymach: ul. Główna 11, 18-204 Kobylin-Borzymy	Praca socjalna, pomoc finansowa, rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, wspieranie aktywności lokalnej.

3. Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ul. Główna 11, 18-204 Kobylin-Borzymy	Przygotowywanie i realizowanie programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci, młodzieży, - przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu.
4. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy OPS w Kobylinie-Borzymach, ul. Główna 11, 18-204 Kobylin-Borzymy	Wsparcie i pomoc rodzinom w przezwycięzeniu problemu przemocy,
5. Placówki oświatowo- wychowawcze z terenu gminy Kobylin-Borzymy: - Zespół Szkół w Kobylinie-Borzymach, - Szkoła Podstawowa Stypułki-Święchy, - Szkoła Podstawowa Wnory-Kużele	Działalność edukacyjno- wychowawcza, psychologiczno-edukacyjna, wsparcie pedagogiczne, psychologiczne dla rodziców i dzieci, realizacja programów edukacyjnych.
6. Placówka służby zdrowia	Działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej
7. Parafie z terenu gminy	Działalność charytatywna, pomoc finansowa, organizowanie wypoczynku;

Zródło: opracowanie własne.

W Gminie Kobylin-Borzymy funkcjonuje szeroki wachlarz form pomocy dla dziecka i rodziny ze strony powyższych instytucji. Są to zarówno poradnictwa jak i konkretne usługi, które wspierają zwalczanie bezradności opiekuńczo-wychowawczej, zajmują się profilaktyką, walką z sytuacjami kryzysowymi, nałogami itp.. Instytucje wspierają i pomagają, w stworzeniu optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej.

Rozdział II Cele, założenia i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny

1. Cele Programu

Głównym celem Programu jest stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku biologicznej rodziny oraz wspierania rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych w gminie Kobylin-Borzymy.

Cele szczegółowe:

- 1) Budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin;

- 2) Wspomaganie potencjału rozwojowego rodziny;
- 3) Wspomaganie dziecka w środowisku szkolnym;
- 4) Podejmowanie działań koordynujących wobec podmiotów zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi;

2. Założenia Programu

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem przewidzianym do realizacji na lata 2017-2020. Głównym założeniem Programu jest stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia rodziny poprzez działanie mające służyć:

- wspieraniu potencjału rozwojowego rodziny, biologicznej na wczesnym etapie jej funkcjonowania,
- wzmocnieniu systemu gwarantującego prawidłowy proces wychowawczy oraz ochrony dzieci przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i wykluczeniem,
- poprawie sytuacji dziecka w środowisku szkolnym poprzez wzbogacanie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów wymagających pomocy,
- zwiększeniu poziomu bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i rodziny poprzez prowadzenie stosownych działań profilaktyczno-edukacyjno-wychowawczych w środowisku,
- zapobieganiu powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz skuteczne reagowanie w sytuacjach już zaistniałych poprzez udzielanie wielopłaszczyznowego wsparcia.

3. Zadania Programu

Harmonogram Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2020 w Gminie Kobylin-Borzymy został przedstawiony, w formie poniższej tabeli nr. 4

Tabela nr 4. Harmonogram Programu

L.p.	Zadania	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Prowadzenie działalności profilaktycznej na rzecz rodziny	1) udział w kampaniach konferencyjnych seminariach promujących wartość rodziny; 2) udział w programach profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie rodziny	2017-2020	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	- ilość plakatów, ulotek, - utworzenie zakładki na stronie internetowej, - ilość programów
2.	Udzielanie wsparcia i pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	1) Praca socjalna skierowana na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, poradnictwo specjalistyczne 2) udzielenie pomocy	2017-2020	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	- ilość porad udzielonych - ilość rodzin objętych pomocą finansową, rzeczową, ilość dzieci dożywianych w

		finansowej i rzeczowej, pomoc w formie dożywiania dzieci w szkołach, udzielenie dzieciom stypendiów szkolnych; 3) wsparcie asystenta rodziny, pracownika socjalnego w opiece i wychowaniu dzieci			szkołach, - ilość przyznanych stypendiów szkolnych, - ilość kontraktów socjalnych
3.	Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodziny	1) Współpraca szkół, policji, służby zdrowia, kuratorów, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji, 2) stała współpraca z PCPR jednostką realizującą działania z zakresu pieczy zastępczej, 3) doskonalenie kadry	2017-2020	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	-liczba spotkań, szkoleń konferencji itp.

Źródło: opracowanie własne.

4. Odbiorcy Programu

Odbiorcami Programu są:

- 1) Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- 2) Dzieci i młodzież którym rodzina nie zapewnia należytej opieki;
- 3) Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci.

5. Przewidywane efekty realizacji Programu

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego wsparcia dla rodziny i dziecka. Stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

6. Realizatorzy Programu

Koordynatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobylinie-Borzymach przy współpracy z następującymi instytucjami:

1. Urząd Gminy w Kobylinie-Borzymach,
2. Zespół Interdyscyplinarny,
3. Policja,
4. Placówki oświatowe,

5. Zakład ochrony zdrowia

6. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem.

7. Źródła finansowania

Realizacja Programu będzie odbywać się w zakresie posiadanych środków budżetu gminy, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

8. Monitoring i ewaluacja

Koordynatorem programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobylinie-Borzymach. Monitoring będzie polegał na zbieraniu i analizowaniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach przedmiotowego programu, we współpracy z podmiotami zaangażowanymi w jego realizację.

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań w oparciu o analizę założonych wskaźników. Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Kobylinie-Borzymach co roku do 31 marca przedkłada Radzie Gminy sprawozdanie merytoryczne i finansowe z realizacji programu.

UZASADNIENIE

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na terenie Gminy Kobylin-Borzymy na lata 2017 – 2020.

Zgodnie z treścią art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz.332 ze zm.) rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby, o których mowa w ust. 1, uchwała gminne programy wspierania rodziny.

Zadaniem programu wspierania rodziny jest zapobieganie dysfunkcji rodziny poprzez tworzenie systemu wspomagającego rodzinę, dzieci i młodzież, w taki sposób aby była w stanie samodzielnie zmierzyć się z własnymi problemami. Pomoc powinna mieć na celu podtrzymanie umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych poprzez wzmocnienie zasobów tkwiących w poszczególnych członkach rodziny, poprawę jakości życia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspieranie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Aby skutecznie zapobiegać dysfunkcji rodziny koniecznością jest zaangażowanie wszystkich instytucji, które wspierają rodzinę. Najważniejszą sprawą jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dla dzieci i młodzieży w taki sposób, aby zapobiegać powielaniu nieprawidłowych wzorców w przyszłości. Pozostawienie rodzin bez fachowego dla nich wsparcia i pomocy specjalistycznej może spowodować wzrost zjawiska ich degradacji i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami. Ważne jest by pomoc specjalistyczna (psychologiczna, socjalna, prawna) mogła być dla rodzin ubogich bezpłatna. System wspierania rodziny i pieczy zastępczej został utworzony także ze względu na dobro dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodzin przezwyciężających trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Wobec powyższego niniejszą uchwałą uznać należy za konieczną i uzasadnioną.

Opracował: OPS Kobylin-Borzymy